

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет романо-германської філології
Кафедра лексикології та стилістики англійської мови

Силабус навчальної дисципліни

Лінгвокультурологія: густаторний код культури

Рівень вищої освіти:	Другий (магістерський)
Галузь знань:	03 Гуманітарні науки
Спеціальність:	035 Філологія
Освітньо- наукова програма:	Філологія
Семестр, рік навчання:	1 рік, 2 семестр
Статус дисципліни	Дисципліна вільного вибору
Обсяг:	3 кредити ЄКТС, 90 годин, з яких: лекції – 16 годин, практичні заняття – 14 годин, самостійна робота – 60 годин
Мова викладання:	українська
День, час, місце:	Відповідно до розкладу
Викладач:	Ірина Михайлівна КОЛЕГАЄВА , д. філол. н., професор кафедри лексикології та стилістики англійської мови irina_kolegaeva@ukr.net
Контактна інформація:	
Робоче місце:	Французький бульвар, 24/26, кафедра лексикології та стилістики англійської мови (ауд. 110)
Консультації:	Онлайн-консультації за потребою кожний робочий день з 16.00 до 19.00 за адресою irina_kolegaeva@ukr.net
Передреквізити:	Знання у царині загального мовознавства, лексикології, культурології, когнітивістики. Уміння працювати із теоретичними і лексикографічними джерелами. Навички аналізу лінгвістичного матеріалу з вказаної дисципліни.
Постреквізити:	Підвищення загального наукового рівня підготовки лінгвіста. Підготовка до написання випускних дипломних робіт відповідної тематики.
Мета навчальної дисципліни:	Ознайомити здобувачів вищої освіти із засадами нейролінгвістичних досліджень у ракурсі лінгвокультурології як реалізації принципу антропоцентризму сучасної лінгвістики, що сприятиме

поглибленню і систематизації відповідних наукових знань, розширенню практичних навичок мовознавчого аналізу, а також удосконаленню наукових і комунікативних компетентностей слухачів.

Завдання навчальної дисципліни:

Поглибити знання у сфері лінгвокультурології; сформувати чітке розуміння нейробіологічних процесів як підґрунтя лінгвального семіозису; висвітлити детермінізм формування етноспецифічної картини світу в секторі густаторних уподобань носіїв культури.

Очікувані результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- Основи теоретичної бази та термінологічний апарат курсу;
- Основні напрямки сучасної лінгвістики;
- Основну проблематику сучасних лінгвістичних досліджень;
- Базові методології мовознавчої науки
- Особливості процесів породження та сприйняття мовлення;
- Специфіку різножанрових дискурсивних практик.

вміти:

- Здійснювати полівимірний лінгвістичний аналіз різножанрових дискурсів;
- Застосовувати ефективні стратегії й тактики комунікативної взаємодії в різних типах дискурсів;
- Вільно послуговуватись етикетними нормами спілкування;
- Володіти навичками емпатичної комунікації; застосовувати у власній комунікативній діяльності відповідні ефективні стратегії мовленнєвого спілкування.

Зміст навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Нейролінгвальні механізми утворення сенсорної лексики

Тема 1. Становлення нейронної системи людини в процесі філогенезу і онтогенезу. Вчення академіка Павлова про першу і другу сигнальну системи. Перша сигнальна система і різновиди сенсоріки.

Тема 2. Нейробіологічне формування густаторної сенсоріки у філогенезі і онтогенезі. Друга сигнальна система і семіозис. Проблеми вербалізації сенсорної інформації.

Тема 3. Нейролінгвальне формування густаторної сенсоріки в етнодетермінованому філогенезі. Мова як система знаків. Лексика сенсорної семантики різних типів

Змістовий модуль 2. Густаторна лексика як відбиття культурологічної специфіки етносу

Тема 4. Феномен смаку у нейробіології і психології людини. Нейробіологічне вчення А. Маслоу. Місце фізіологічних потреб у ієрархії людських потреб.

Тема 5. Етнокультура як фактор формування смакових уподобань мовців. Філогенетичне і онтогенетичне становлення смакових переважень у людини як біологічного виду і як у особистості.

Тема 6. Фразеологічний фонд етноспецифічної мови як дзеркало густаторного коду культури. Оцінність фразеологічного прошарку лексики англійської мови у порівнянні із українською.

Методи навчання:

Словесні: лекція, пояснення, бесіда.

Наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), презентація результатів власних досліджень.

Практичні: виконання вправ із семантичного аналізу, підготовка і виступи з доповідями, рефератами, обговорення доповідей та рефератів.

Рекомендована література:

Основна

1. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни. Донецьк: ДонНУ, 2012. 402 с.

2. Колегаєва І.М. «Не хлібом єдиним»: піраміда Маслоу у дзеркалі англійської картини світу (на матеріалі фразеологізмів густаторної семантики). *Innovative Pathway for the Development of Modern Philological Sciences in Ukraine and EU Countries*. Scientific monograph. Vol.2. Polonia University in Czenstochowa. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2022. P. 326-351.

3. Колегаєва І.М. Образ їжі у дзеркалі англійської і української фразеології. Стаття 1. *Записки з романо-германської філології*. 2021. Випуск 2 (47). С. 63-80.

4. Колегаєва І.М. Образ годування у дзеркалі англійської і української фразеології. Стаття 2. *Записки з романо-германської філології*. 2022. Випуск 1 (48). Одеса: КП ОМД. С. 41-56.

5. Колегаєва І.М. Неїстівний компонент в українських густаторних фразеологізмах: етнокультурний вимір. *Записки з українського мовознавства*. Збірник наукових праць. Випуск 29. Одеса: Поліпринт. 2022. С. 218- 228.

6. Колесник О.С. Міфологічний простір крізь призму мови та культури. Чернівці: РВВ ЧНПУ імені Т.Г.Шевченка, 2011. 312 с.

7. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля 2010. 844 с.

Додаткова

1. Селіванова О.О. Світ свідомості в мові. Черкаси: Ю. Чебаненко, 2012. 88 с.

2. Телецька Т.В., Іщук Є.Г. Гастрономіми у складі

фразеологізмів сучасної французької мови у зіставленні з українською. *Сучасні студії з романської і германської філології*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції: Одеса, 15 травня 2020. Одеса: КП ОМД, 2020. С. 31-33. URL: <http://liber.onu.edu.ua/studi.pdf>

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://docs.google.com/document/d/1sUBDV-qvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського. <http://www.library.edu-ua.net/>
3. Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України.
<http://www.nplu.org>
5. Веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова. <http://www.ukrbook.net>
6. Веб-сайт “Бібліотеки в мережі Internet”.
<http://library.zntu.edu.ua/res-libr-el.html>

Оцінювання:

Методами поточного контролю є усне опитування, оцінювання доповідей, рефератів, оцінювання виконання індивідуальних завдань, тестування.

Формою підсумкового контролю є залік.

У ході поточного контролю здобувач може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему змістового модуля. Індивідуальне письмове завдання, доповідь, реферат оцінюється в 100 балів кожний. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це середнє арифметичне суми балів за поточний контроль. Здобувач одержує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав за кожну тему 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він повинен виконати залікове завдання (див. Перелік питань для поточного контролю) і з урахуванням його результатів отримати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»):

Відвідування занять
Регуляція пропусків

Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій.

Дедлайни та перескладання	Порядок та умови навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І.Мечникова» (poloz-org-osvit-process_2022.pdf). Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перескладання відбувається відповідно до «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУі І.І. Мечникова (2020 р.)» (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf)
Політика академічної доброчесності	Регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (polozhennya-antiplagiat-2021.pdf (onu.edu.ua))
Використання комп'ютерів / телефонів на занятті	Під час занять не дозволяється користуватися мобільними телефонами, які попередньо мають бути переведені у беззвучний режим. Електронні пристрої використовуються лише за умов наявності відповідної вимоги в навчальному завданні.
Комунікація	Всі робочі оголошення або надсилаються через старосту академгрупи на електронну пошту, або через чат академгрупи у Viber/Telegram. Студенти мають регулярно перевіряти повідомлення і вчасно на них реагувати.